תנ״ך · אחרונים · חיד״א · חומת אנך · כתובים

חומת אנך על רות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חומת אנך על רות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חומת-אנך-על-רות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק א 4
פסוק ד 4
פסוק ה 5
פסוק ו 5
פסוק ז 5
פסוק ח 5
פסוק יג 6
פסוק טו 6
פסוק יט 6
פרק ב 6
פסוק א 6
פסוק ד 6
פסוק ח 6
פסוק יב 7
פסוק יד 8
פסוק יט 8
פסוק כא 8
פרק ג 8
פסוק א 8
פסוק ז 9
פסוק יז 10
פסוק יח 10
פרק ד 10
פסוק א 10
פסוק יא 10
פסוק יג 10
פסוק יז 11

פרק א

פסוק א

איש מבית לחם יהודה. רמז דהו"ל להסתכל בשם העיר בית לחם יהודה כי יהודה הוא כמספר שם הויה וארבע אותיות גימטריא יהודה. והרמז דהבוטח בשמו יתברך לא יחסר לחמו ויהיה ביתו בית לחם:

פסוק ד

וישאו להם נשים מואביות. במדרש תני בשם רבי מאיר לא ניירום ולא הטבילו אותם ולא היתה הלכה להתחדש ולא היו נענשין עליהם עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית עכ"ל ויש להעיר מהיכא נפקא ליה דלא ניירום ולא הטבילום. ותו מ"ש ולא היתה הלכה להתחדש וכו' ולא היו נענשין וכו' אינו מובן. והרב מתנות כהונה ז"ל פירש וז"ל לא באת לכלל זה שיתחדש ההלכה שיהיו מותרין וכו' כדי שלא יהיו נענשים עליהם עכ"ל ובאמת שהוא דוחק ואפשר לומר במה שכתבנו כבר בקונטריסנו דנסתפק הרב הגדול מהר"ר יעקב אלפנדארי ז"ל במוצל מאש סימן מ"ו בראובן שבא על אשת איש והוא והיא הוה פשיטא להו שהבעל חי ושניהם כיוונו לאיסור. ואחר כך נתברר דבשעת ביאה כבר היה מת הבעל והיתה פנויה אי מצי ראובן לקחתה לאשה או אמרינן דהוא בכלל מ"ש אסורה לבועל ואסירא ליה. ואני בעניי בקונטריסי כתבתי דשריא ליה איכו השתא מעין דוגמא יש לחקור בערפה ורות דהגם דבאותה שעה עדיין לא נתחדשה הלכה דמואבית שריא והם כיונו לאיסור דסברי דאסורות הן. ובודאי כפרה בעו ולא גרע מאשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה שצריכה כפרה. מ"מ לפי האמת לא עשו איסור לישא אסורה לבא בקהל דמותרת היא ואין נענשין כבא על אשה אסורה. ודמיא היא בצד מה למ"ש דכיונו לאיסור והיתה פנויה מותרת לבועל. הנה כי כן ממאי דכתיב וישאו להם נשים מואביות מוכח דהכתוב בא להגדיל עוצם עונם. ומה גם דתיבת להם מיותר. ואם הוא בשביל שהיו מואביות אין העונש כל כך דלפי האמת מותרות ולכן סבר ר"מ דלא ניירום ולא הטבילום וזה עון רב וז"ש וישאו להם נשים מואביות דלא ניירום. ולא היתה הלכה להתחדש ובודאי דצריכי כפרה. אך לא היו נענשים עליהם כבא על אסורה בקהל דמואבי ולא מואבית הגם דכפרה בעו. ולכן אמרינן דלא ניירום ולא הטבילום (וספר יפה ענף אין עמדי) ודוק כי קצרתי:

שם האחת ערפה. ערפה אותיות העפר שהיא מצד הנחש עפר לחמו ושם השנית רות אותיות תור שהיא תורה שבע"פ כמשז"ל. ותורה שבע"פ הוא בחינת מלכות. ומלוי שם אדני גימטריא תו"ר והדברים עתיקים:

פסוק ה

ותשאר האשה משני ילדיה ומאישה. יש לדקדק דבסמוך כתיב ותשאר היא ושני בניה ואמאי כתיב הכא ילדיה אטו בשביל שנשאו נשים והיו עשרה שנים נשואים חזרו להיות ילדים. ואפשר דאמרו רז"ל דבעון אב ואם מתים בניהם הקטנים. וכשהם גדולים מתים בעונם. ומיהו מצטרף גם עון אב ואם כשהם גדולים ג"כ כדמוכח מדברי האר"י זצ"ל. ואפשר דנעמי בצדקתה העלה עליה כאלו הם ילדיה ומתו בעונה אעפ"י שהיו גדולים ומתו בעונם ולכן קראתם ילדים לומר שמתו בעונה:

פסוק ו

ותשב משדי מואב. אפשר דירמוז שעשתה תשובה על שלא מיחתה בבעלה ובניה שיצאו מא"י ונתעכבו בשדי מואב וז"ש ותשב משדי מואב שעשתה תשובה מהחטא על שדי מואב:

כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם. אפשר דקי"ל בכתובות דף מ"ג דעבד עברי חייב לזונו וז"ש כי פקד ה' את עמו דייקא לתת להם לחם. לחם שכבר היה מוכן רק העונות היו סיבה לעכבו. ועתה ריחם ה' לתת להם הלחם שכבר היה מוכן ומה שהיה חסר הוא לתתו להם:

פסוק ז

ותצא מן המקום אשר היתה שמה. אמרו רז"ל שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם וכו' ונהירנא שראיתי משם הרב המקובל מהר"ר נתן שפירא ז"ל ה"ה מצת שמורים שכתב דהצדיק אם הוא בח"ל זכותו אהני לכל יושבי עירו. אבל אם הצדיק הוא בא"י זכותו מועיל לכל העולם עכ"ד ובהכי דייק טובא קראין דבא לומר דיציאת נעמי עשתה רושם. ודייק לומר המקום אשר היתה שמה דזכותה לא אהני אלא במקום שהיתה שם דהויא ח"ל:

ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה. ארז"ל ותלכנה בדרך שהיו עוסקות בהלכות גרים לשוב אל ארץ יהודה לשוב בדת יהודים כמ"ש בספר בשורת אליהו. ואפשר לרמוז כי תיבות ותלכנה בדרך בגימטריא היו בהלכות גרים בדקדוק:

פסוק ח

ותאמר נעמי לשתי כלותיה וכו'. נמשך למה שהיו עוסקות בהלכות גרים ואתיא מכללא לדחותם שמא בשביל סיבה באו ואינו לשם שמים. לכך אמרה נעמי לכנה שבנה כי כל עצמכם לעשות לי כבוד ולצוותא בעלמא ואין הגרות עיקר לשם ה' וא"כ לכנה שבנה וכו' והן השיבו כי אתך נשוב לעמך ונראה כי העיקר הוא לכבודה וכך אמרו כי אתך

נשוב ובעבורך נלך לעמך. ואז הוסיפה לדחותן ובכלל אמרה כי יצאה בי יד ה' לומר דת ישראל חמורה מאד ונענשים עונש חמור בעברם המצות וממני תראו כמה לקיתי. וזה הכריע כי ערפה חזרה תכף ואעיקרא מתחילה לא עשתה אלא לפנים:

פסוק יג

הלהן תעגנה. ראויה היתה הנו"ן להדגש אלא שבא הנח תמורתו דברי אמת למהר"ש עדני ז"ל כ"י:

פסוק טו

ותאמר הנה שבה יבמתך וכו'. הפצירה בה כי עדיין לא ידעה מהלכה שנתחדשה מואבי ולא מואבית וסברה שאסורה לבא בקהל והיתה הפציר"א שלא תבא מאחר שלא תוכל לינשא והיא השיבה שהיא כונתה דוקא לקיים המצות וז"ש באשר תלכי אלך לקיים המצות. ובאשר תליני אלין שאת אמרת כי זקנתי מהיות לאיש וגם אני באשר תליני יחידה ואין איש אלין ולא אנשא. והעיקר הוא עמך עמי ואלהיך אלהי. בשורת אליהו:

פסוק יט

ותהום כל העיר. גימטריא יום קציר עומר היה בדקדוק כמ"ש רז"ל. הרב המג"ן ז"ל:

פרק ב

פסוק א

ולנעמי מודע לאישה וכו'. הכתוב מודיע צדקת נעמי ובטחונה בה' דעם היות קרובת בועז גדול הדור ועשיר גדול לא שאלה מאתו דבר ובטחה על ה'. בשורת אליהו:

פסוק ד

ויאמר לקוצרים ה' עמכם. אמרו רז"ל שצריך להזכיר כל אדם בהתפללו על דבר זכות אבות והנה ס"ת אברהם יצחק ישראל מקל גימטריא עמכם ואפשר שזה רמז בעז ה' עמכם ה' מדת רחמים עמכם לרחם בכל בזכות אברהם יצחק ישראל שס"ת גימטריא עמכם. ויאמרו לו יברכך ה'. רמזו לו ברכת כהנים שיש שם ט"ו תיבות בזכות ט"ו שנים שהיו ביחד ב) אברהם יצחק ויעקב ועבדו את ה' במוטב תלתא כחדא כמ"ש אני בעניי באורך במ"א בס"ד:

פסוק ח

לא תעבורי מזה. בספר אחד כ"י מדוייק נמחקה הויו דתעבורי. דברי אמת כ"י להרב מהר"ש עדני ז"ל תמול שלשום בספר כ"י הנזכר נמחקה הוי"ו דשלשום. דברי אמת. ובספרי הדפוס ומנחת שי כתוב ג"כ חסר וי"ו:

פסוק יב

ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלימה מעם ה' אלקי ישראל. אפשר דרמז זכות אבות ואמהות הרמוזים בתיבת ישראל כמ"ש בתשב"ץ לתלמיד מהר"ם. ובמדרש אמרו ישלם ה' וכו' אמר ר' חסא אשר באת לחסות תחת כנפיו ודשו ביה רבים. ואפשר כמ"ש לעיל דנעמי לא ידעה הלכה שנתחדשה דמואבית מותרת ולכך הפצירה בה שתחזור לעמה ואלהיה שאסורה לינשא לישראל והיא קבלה עליה שרוצה להתגייר לבד דוקא לשמו יתברך כמו שכתבנו לעיל. ואפשר דקשיא לזה לרבי חסא מה אצטריך לבעז ראש הסנהדרין לברך לרות ולכוין תפלתו ישלם ה' פעלך וכו' אטו בעיא צלותא להא. לז"א אשר באת לחסות תחת כנפיו כלומר פרט זה שסברת שאת אסורה לינשא ובאת לחסות תחת כנפיו דוקא הגם שלא תוכלי להנשא. ולפי האמת אינו כן שאת מותרת. ונמצא שאין כאן אלא מחשבה טובה קודם הגרות ודוקא בישראל מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה. לזה התפלל בעז ישלם ה' פעלך שרצית לבא דוקא לשם ה' אפילו שאסורה לינשא מעם ה' אלהי ישראל דמשלם מחשבה טובה והוא ישלם אשר באת לחסות תחת כנפיו לבד וזה כיוין רבי חסא ישלם וכולי אשר באת לחסות כלומר פרט זה דהיה דוקא לחסות אף שאת אסורה לינשא כלומר דזה היה מחשבה קודם הגרות כי בבואה תכף ידעה שמותרת וגם ידעה שתנשא לבועז כמ"ש רז"ל. א"נ כמ"ש רז"ל שהקב"ה זורע המצות ועושים פירות והפירות לבעלי המצות אף שמן הדין אינו חייב ליתן הפירות כמ"ש הרב הגדול מהר"ר יוסף דוד ז"ל והבאתי אני בעניי דברי הרב ז"ל בכמה מקומות בס"ד והיינו דקאמר ישלם ה' פעלך המצות עצמן ותהי משכורתך הפירות שלימה. ועל זה הוקשה לר' חסא דכך היא המדה ומאי למימרא לז"א אשר באת לחסות. מצות הגרות בעצמה דזה שזורע הפירות היינו בישראל. אבל על מצות הגרות עצמה התפלל בעז שגם היא יהיה לה פירות כמו המצות שאחר הגרות. וז"ש ישלם וכולי אשר באת לחסות דהיא מצות הגרות עצמה וזו צריכה תפלה כיון שמכאן ואילך הוא דיש לה דין ישראל ואחרי כתבי נזכרתי שכבר נכתב יותר באורך על שפת הנחל ע"ש. ואפשר לרמוז עוד ונקדים מ"ש בספר מטה יששכר דף נ"ה ע"ג משם המפרשים דאמרו בירושלמי פ"ק דפאה ובבלי פ"ק דקדושין הזכות יש לה קרן ויש לה פירות ומקשים דתנן אלו דברים שאוכל פירות ותו לא. ותירץ דכשטורח טרחא יתירה באותה מצוה משלם הטרחא בעה"ז אבל בלא"ה אין לו שכר כי אם לעוה"ב ע"ש באורך. ואפשר שז"ש ישלם ה' פעלך שכר המצוה בעה"ב ותהי משכורתך פירות בעה"ז ועל זה הוקשה לרבי חסא דלא יש פירות אלא שכר העה"ב לז"א אשר באת והו"ל טרחא גדולה וע"ז יש פירות

א"נ בסגנון אחר ישלם ה' פעלך בעה"ב ותהי משכורתך בעה"ז וק"ל לרבי חסא דשכר מצות בהאי עלמא ליכא ותירץ אשר באת לחסות דקבלת אנכי ולא יהיה ונשמות גרים היו שם ושמעת מפיו ויש בל תלין כמ"ש במ"א. א"נ ישלם ה' פעלך מגלגול תמר ותהי משכורתך על מצות דהשתא אשר באת מיהרת שאת ישראלית. א"נ ותהי משכורתך זדונות כזכיות וכ"ת כך היא המדה תירץ אשר באת וגר כקש"ד ואינו בכלל זה לזה התפלל ודוק כי קצרתי:

פסוק יד

לעת האוכל גשי הלום. במדרש אתמר שיתא שיטין ואתיא מכללא דדריש להני קראי במנשה ע"ש באורך ואפשר לרמוז כי גשי הלום (מלא) גימטריא מנשה עם הכולל:

פסוק יט

שם האיש אשר עשיתי עמו היום. פירוש שגם אני עשיתי מצוה מאחר דהוא לבדו אינו יכול לקיים המצוה והו"ל כאשה דלא מפקדא אפו"ר ומ"מ היא עושה מצוה כשנשאת דבלתה א"א לאיש לקיים המצוה וכמ"ש הר"ן זכרונו לברכה ריש פ"ב דקדושין ועל דרך זה אמרה אשר עשיתי עמו שגם אני עשיתי מצוה כמו אשה שעשה מצוה ורמז בראשי תיבות שם האיש אשר הוא אשה שהיא עושה מצוה בנשואיה. א"נ אפשר במ"ש רז"ל ע"פ מצאתי חן בעיניך להכירני שהיה לה רוח הקדש שיכירנה בדרך כל הארץ. והכא כתיב ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו אין הגדה אלא חכמה. ותאמר שם האיש אשר ר"ת אשה וזה שכתוב ותאמר אמירה מחודשת שתהיה לו לאשה ותאמר נעמי וכו' אשר לא עז"ב ובמקום עז"ב נעשה בעז אותיות עזב:

פסוק כא

ותאמר רות המואביה. בספר כתיבת יד מדוייק נמחקה וי"ו המואביה. דברי אמת למהר"ש עדני ז"ל כ"י:

פרק ג

פסוק א

ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך. הנה נודע כי אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה ואם הוא היה סיבה למצוה הגם שהוא לא כיוין הנה שכרו אתו מעין דוגמא למ"ש רבותינו ז"ל שאם נפל לו סלע ומצאו עני יש לו שכר. והנה רות הצדקת היתה בירור ניצוצי הקדושה אשר במואב. ומתקף תקיפא סדר קדושא זו שיצאו מלכי ישראל דוד ושלמה וכל קדושים ומלך המשיח. וכל זה היה על ידי מחלון

שנשא לרות והגם שהוא לא כיוין ולא ידע מאומה. מכל מקום בא על ידו ומגלגלין זכות על ידי זכאי ומשו"ה נתקן מחלון תכף ובא בגלגול עובד כמ"ש ז"ל. והיינו דאמרו רבותינו ז"ל בילקוט אמר רבי יוחנן צריכין אנו לחוש לשם מחלון שהוא לשון מחילה נזדווגה לו רות שהיתה רותתת מהעבירה. והכוונה שכל השמות נגזרו מן השמים ובאותו שם רמוז ענינו ולכן צריכין אנו לחוש לשם מחלון דהוא לשון מחילה כלומר לאפוקי מאן דאמר ברישא מחלון שנמחו מן העולם. ועל זה בא רבי יוחנן לומר צריכין אנו לחוש לשם מחלון דבלשון מיחוי לא יצדק למ"ד ואדרבא לשון מחילה אתי שפיר. ולא עוד אלא כי מחלון אותיות נמחלו ורמז דנמחל לרות שהיתה רותתת כי היא היתה בת ראשונה של לוט כמשז"ל ועתה נמחלה. וגם בעלה יתוקן ושבתם וראיתם ב"ן עוב"ד וזהו מחלון נמחלו על שניהם הוא אומר בני מחילה נינהו. ואפשר לרמוז בקראין ותאמר לה נעמי חמותה בתי. ארכבה אתרי ריכשי דהחמות שמת בנה מצטערת בנשואי כלתה שמת בנה. והאם שמת חתנה רוצה בתקנת בתה שהיא תנשא לאחר. וז"ש ותאמר נעמי שהיה בה רוח הקדש מנעם ה'. חמותה בתי כלומר אני בסוג חמות דמבקשת אהבת בנה ובסוג אם דמבקשת תקנת בתה. הלא אבקש לך מנוח דפשטיה שתנשאי כמו בתי. ותיבות לך מנוח הוא כתיבת כמחלון. פירוש שהיא מבקשת מנוח ליך כמחלון ואני מבקשת תקון שיבא בגלגול עובד. ונמצאו שתי הפעולות כחמות שמבקשת תקון בנה. וכאם שרוצת בתקנת בתה. וכן אני אבקש ליך מנוח כמחלון דיהיה לו תקון על אשר על ידו באת את שמלכים אדירים יצאו ממך. ורמזה אשר ייטב לך כלומר אשר ייטב למחלון לך בעבורך שעל ידו ובסיבתו נתגלגל זכות על ידו שיתברר הקדושה ממואב כדבר האמור:

פסוק ז

וייטב לבו. אמרו רז"ל שעסק בתורה וי"א שהיה מבקש אשה. ואפשר דתרתי איתנהו דעסק בתורה ועלה על לבו דהשרוי בלא אשה שרוי בלא תורה ונמשך זה מזה. ובאשר כל עניני רות בהשגחה נפלאה ומעשה נסים. נזדמן בפיה לומר לו אנכי רות. כלומר אנכי רמז לתורה שבכתב דכתוב בלוחות אנכי. רות הוא תור שהוא רמז לתורה שבע"פ. אמתך יהיה סיוע לעסק התורה עם אמתך. ופרשת כנפיך לשון נשואין ואהני לך לתורה. ויאמר לה ברוכה את לה' בתי הטבת חסדך. כי כל מעייניך בתורה ומצות. כי יודע כל שער עמי הם הסנהדרין והחכמים כי אשת חיל את. ותורה שבע"פ נגד השכינה. וכל נשי ישראל כלן אחוזי בשכינה כמ"ש ברעיא מהימנא. וכב יכול השכינה בהיות לה אורות שני שלישי ע"ב הם מ"ח כמנין חי"ל ולעומת זה התורה נקנית בארבעים ושמנה דברים כמנין חי"ל כמו שכתבנו בעניותנו במקומו בסייעתא דשמיא:

פסוק יז

כי אמר אלי אל תבואי ריקם אל חמותך. תיבת אלי קרי ולא כתיב לרמוז כי שתי אמירות היו אחת נעלמת אשר לה רומזת אלי קרי ולא כתיב כי הוא דבר הנאמר בלחישה והיינו מ"ש רבותינו ז"ל דאמר לה דיצאו ממנו ששה המבורכים בששה ברכות. וזה אמרה בסוד לנעמי ולהכי אלי קרי ולא כתיב. אך אמירה אחרת מפורסמת כי אמר אל תבואי ריקם אל חמותך:

פסוק יח

כי לא ישקוט האיש כי אם כלה הדבר היום. כי דרך האיש שלם לשמור הבטחתו ולמהר לקיים דיבורו וזה רמזה כי לא ישקוט האי"ש הידוע בשלמות המדות והחכמה. ואפשר דנצנצה בה רוח הקדש שבועז ימות תכף ומזליה חזי למהר הדבר וכמ"ש בשה"ר:

פרק ד

פסוק א

ובועז עלה השער וישב שם והנה הגואל עובר. במדרש ארשב"א אפילו היה בסוף העולם הטיסו הקדוש ברוך הוא והביאו לשם וכולי. וכפי האמור דבעז היה קרוב שיפטר הדבר מוכרח להביא הטו"ב כדי שיגמר הדבר וישא בעז את רות:

פסוק יא

יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה. פירשו ז"ל דכיונו לומר האשה הבאה אמש אל ביתך לברר אם היא מותרת לבא בקהל עכ"ד ורוח ה' דיבר בם בזקנים לומר יתן ה' את האשה כרחל וכלאה דהיא היתה בחינת רחל ולאה כמ"ש ז"ל ולפי מ"ש בשם ספר התמונה דהיתה גלגול תמר יצדק מאד מה שכתבו יהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר. וזקנים משער עלו בכב"ש כבשי דרחמנא סו"ד שתו השערה:

פסוק יג

ויקח בעז את רות. ראשי תיבות באר פירוש שביאר את ההלכה דמואבי ולא מואבית כמו שכתבו בירושלמי פרק הערל ואיתמר בי מדרשא על פסוק דברי הימים א' סימן ח' ושחרים הוליד בשדה מואב מן שלחו אותם חושים ואת בערא נשיו ויולד מן חדש אשתו. ופירשו בירושלמי ובמדרש ושחרים זה בועז שהיה משוחרר מן העונות הוליד בשדה מואב שנשא את רות המואביה מן שלחו אותם שהיה משבט יהודה דכתיב ואת יהודה שלח לפניו חושים ואת בערא נשיו וכי יש לך אדם שהוא מוליד נשיו אלא שחש כנמר וביאר את ההלכה ויולד מן חדש אשתו לא צריכה אלא ויולד מן בערא נשיו אלא

על ידו נתחדשה הלכה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית. ופירש הרב פני משה ז"ל וביאר את ההלכה נוטריקון חושים ובערא לשון ביאור והוליד לשון לימוד וכו' עיין שם. ולפי זה אתי שפיר הראשי תיבות שכתבנו בעז את רות ראשי תיבות באר. ועוד יש לרמוז מה שכתבנו בסמוך ממארי רזין דהיה ברות בחינת רחל ולאה. וכן ראשי תיבות את רות ותהי לו גימטריא רחל עם הכולל. גם תיבת לו גימטריא לאה. והלא במאמר אחד מהירושלמי שהבאתי אפשר לרמוז דהנה יש מי שכתב והוא ספר חלק בני יהודה דף מ"ג וזה לשונו וכפי הסוד לפי מה שעשה מריבה עם הקליפות בסוד חיל בלע ויקיאנו עד שהוציא בלעם מפיהם קטרגו עליו על איזה חטא שעשה כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ומת באותה הלילה עד כאן לשונו ואם מגווית האר"י רדה דבש דבריו ברוח הקדש ודבריו נאמנו מאד אך עתה כי לא פירש מי בעל דברים אפשר לומר דלאפוקי זה אתא קרא ושחרים זה בועז שהיה משוחרר מן העונות ואמר לשון רבים דהוא היה חסיד והיה משוחרר מן העונות ונוסף עוד דהנושא אשה מוחלים לו כל עונותיו ולכן אמר ושחרים לשון רבים הוליד בשדה מואב שנשא רות המואביה ובכחו וכח שבט יהודה הרמוז מן שלחו אותם חושים ואת בערא שמיהר וביאר להוציא ניצוצי הקדושה ממואב ברות וביאר ההלכה דמואבית מותרת ואמר נשיו דהיה ברות בחינת רחל ולאה. ויולד מן חדש אשתו חידוש גדול דרות בעצמה עד עתה היתה אסורה ועתה נתחדשה הלכה והיא מותרת והפליא לברר מקליפת מואב. ולא מת בשביל זה כי היה משוחרר מן העונות רק כי היה זקן מופלג והגיע זמן פטירתו. ולכן רמז חושים שהיה הכל מהר מה שבא טוב ותכף נשא ובאותה הלילה נתעברה כי לא היה זמן:

פסוק יז

ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד. כתוב בלקח טוב פסיקתא זוטרתא מרבינו טוביהו זכרונו לברכה הביאה הרשב"א הלוי זכרונו לברכה בספר הבהיר מנות הלוי וזה לשונו מי כתב ספר רות אמרו רבותינו זכרונם לברכה שמואל כתב ספרו וספר רות וספר שופטים ומפני מה נכתב כדי ליחס בו דוד בן ישי וכן דוד אמר אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי אמר דוד בזמן שמשחני שמואל הרואה אז אמרתי הנה באתי לגדולה וכבוד במגילת ספר כתוב עלי זו מגלת רות שבו מספר שבחו ויחוסו של דוד עד כאן לשונו. ולפי זה אפשר לרמוז אז אמרתי אז לשון שירה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בכמה מקומות דאז לשון שירה. אמרתי ראשי תיבות אשירה מגילת רות תמיד ייחוסי. ולא עוד אלא הנה באתי בתורה דכתיב בנותיך הנמצאת וכתיב מצאתי דוד עבדי. ואם תאמר שמואל הנביא אמאי לא כתב זה בספר שופטים גבי אבצן שהוא

בעז. והתירוץ לזה שנכתב בכתובים שהוא בחינת דוד שהיה לו רוח הקדש וזה שאמר במגלת ספר אם יקשה עליך במגילת ספר אמאי לא נכתב בנביאים לזה אמר כתו"ב עלי כלומר היתה מגלת רות בכתובים עלי שהוא בחינתי. ודרך פשוט יש לפרש במגלת ספר מה שנעשה מגלה בפני עצמה לפרסם שנכתבה מגילה זו ליחוסי ולכך לא נכתב בנביאים והיא מגילה בפני עצמה עלי לידע ולהורות ולפרסם יחוסי. ודוד המלך ע"ה עשירי לפרץ דוד איש האלהים עשירי קדש נושא משך הזר"ח מפרץ קאתי מלכי בקדש קדושים אשר בארץ המה ואדירי חלקם בחיים: